

MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VEČÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁVEREČNÉ VYSTÚPENIE

ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Miroslava LAJČÁKA

na konferencii

ZAHRANIČNÁ A EURÓPSKA POLITIKA SR 2016 - 2020

13. februára 2020 / Kongresová sála MZVEZ SR

Excelencie, vážené dámy, vážení páni,

Toto je jedno z mojich posledných vystúpení vo funkcii ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Zasvätil som tomuto poslaniu **vyše 9 rokov** svojho života.

Nechcem v tejto chvíli sklíznuť do sentimentalizmu, ani do mentorovania.

Ale rád by som využil toto miesto a túto príležitosť na odovzdanie niekoľkých úprimných a dobre mienených **posolstiev**.

V dnešnom úvodnom vystúpení som hovoril o tom, čo bolo. V tomto záverečnom vystúpení by som sa rád pozrel trochu **do budúcnosti**.

Už som ráno povedal, že naša zahraničná služba je **stabilizovaný** a dobre **fungujúci** organizmus.

To samozrejme neznamená, že sa nedá **vylepšiť**, **zdokonalit'**, či **posilniť**.

Nepochybujem, že môj nástupca príde s vlastnými predstavami o fungovaní rezortu. Viaceré z nich sme si už mohli vypočúť počas prebiehajúcej kampane alebo prečítať vo volebných programoch.

Táto konferencia bola zámerne nastavená ako **odborná**. Nechceli sme ňou vstupovať do kampane a nebudem tak robiť ani ja teraz. Preto nebudem komentovať jednotlivé návrhy.

Chcem však povedať **tri zásadné veci**.

1. Po prvé - kládol som počas môjho vedenia rezortu dôraz na profesionalitu

Vytvoril som stabilné prostredie pre **kariérny rast** zamestnancov.

Usiloval som sa ministerstvo ochrániť pred externými **politickými vplyvmi a čistkami**.

Výsledkom je profesionálny tím s vysokou **odbornou a intelektuálnou kapacitou**.

Nemusíte veriť mne, ale spýtajte sa členov **diplomatického zboru**, ktorí sú tu dnes s nami v hojnom počte.

Spýtajte sa ich aká je ich skúsenosť s fungovaním tohto rezortu.

Ak vás ani to nepresvedčí, pozrite sa na **zastúpenie** Slovenska na vysokých riadiacich postoch v medzinárodných organizáciách.

To tiež nie je náhoda, ale výsledok jednej etapy budovania profesionálnej zahraničnej služby.

Nielen počas môjho pôsobenia vo funkcii ministra, ale počas celých 20 rokov.

Zažili sme počas tých rokov mnoho – od **zakladania** samostatného štátu, jeho **obhajoby** a **ukotvenia** na medzinárodnej scéne až po **integráciu** do EÚ a NATO.

To všetko zanechalo nezmazateľnú stopu a najmä obrovskú **expertízu** u tých, ktorí týmito procesmi prešli.

A prešli sme nimi v mimoriadne krátkom časovom období. Zažili sme počas **jednej generácie** viac, ako ustálené diplomatické služby zažijú za mnoho dekád.

To všetko našej zahraničnej službe dalo neoceniteľné **schopnosti**.

To všetko nás **zocelilo**.

To všetko vyzbrojilo zamestnancov tohto rezortu **rozhľadom** a jedinečnými **skúsenosťami**.

Napriek tomu ku mne prenikajú rôzne vyjadrenia svedčiace o **neúčte** k profesionálnej kapacite tohto rezortu.

Toto ministerstvo nie sú len múry tejto budovy – sú to predovšetkým jeho zamestnanci.

Ľudia často s množstvom skúseností, **množstvom rokov odslúžených** nielen v tejto budove, ale predovšetkým v zahraničí.

Ľudia s množstvom **kontaktov**, s množstvom prežitých **životných situácií**, ktoré *nenájdete v knižkách, encyklopédiách, či v diskusných kluboch*.

Bolo by **strategickou chybou zahodiť tento potenciál** len kvôli ambícii byť nový, iný, odlišný.

Preto moja **prvá výzva** pre mojich nástupcov je: [nespolitizujte to, čo nie je spolitizované](#).

Neprenášajte svoje politické výhrady na zamestnancov rezortu.

Naopak, využite potenciál, ktorý sa v rezorte nachádza a ďalej ho zveľaďujte.

2. Po druhé, pochopím ak nový minister alebo ministerka prinesie **svoj vlastný nový štýl**

Pochopím ak príde s **inovatívnymi prístupmi a metódami**.

Je to prirodzené.

Nepochybujem, že sa nájdu veci, ktoré sa dajú robiť **inak, lepšie**.

Nerobme ale zmeny **samoúčelne**.

Jednou z mojich snáh bolo **procesy integrovať**.

Sme príliš malá krajina na to, aby sme svoje limitované zdroje ďalej **štiepili**.

Hľadanie **synergií** nie je v podmienkach Slovenska fráza, ale nevyhnutnosť.

Preto sme na rezort zahraničia priniesli **európske záležitosti**, lebo hľadať synergie medzi našim pôsobením v EÚ a na globálnej scéne je prirodzené a efektívne.

Preto sme v podmienkach rezortu pre koordináciu európskych záležitostí vytvorili zázemie, ktoré v minulosti nemalo.

A za osem rokov, počas ktorých toto ministerstvo v názve nesie aj európske záležitosti si nespomínam, že by sa niekto sťažoval na výkon našej koordinačnej činnosti v európskych záležitostiach. Napriek tomu počúvam názory, že treba európske záležitosti vziať z tohto rezortu. Považujem to za neopodstatnené a chybné. Mimochodom, počul som o výhradách k otázke koordinácie využívania eurofondov. Tie však – možno príznačne – nie sú koordinované z tejto budovy.

Cítili sme potrebu synergie aj v iných oblastiach, a preto sme na rezort priniesli **ekonomickú diplomáciu** a aspoň do určitej miery sme zjednotili riadenie nášho zahranično-obchodného pôsobenia.

A ako nadstavbu sme sa pokúsili hľadať synergie medzi ekonomickou diplomaciou a **rozvojovou pomocou**.

Najnovšie sme hľadali synergie pri zlad'ovaní aktivít ekonomickej diplomacie a konzulárnych služieb pri **lákaní kvalifikovanej pracovnej sily** na Slovensko.

Podobne sme sa usilovali zjednotiť **prezentáciu Slovenska** v zahraničí a zadefinovať pre Slovensku novú a jednotnú značku – náš **národný branding**.

Vo všetkých týchto oblastiach je ešte veľa práce.

Veľa priestoru pre inovácie a zdokonaľovanie a prehĺbovanie synergií.

Nemyslím si, že by bolo strategické túto jednotu štiepiť.

Nemyslím si, že Slovensko potrebuje **menej** jednoty a **menej** synergie.

Myslím si, že Slovensko potrebuje **jednoty** a **synergie viacej**.

Moja **druhá výzva** preto je – príd'te s inováciami, ale **neopravujte to, čo nie je pokazené**.

3. Do tretice, mojich takmer **10 rokov** vo funkcii bolo poznačených **rokmi neistôt, kríz a transformácie svetového poriadku**

Nikto ma za tie roky nepresvedčil – napriek všetkým problémom, krízam a pnutiam – že by sme mohli byť:

- *prosperujúcejší mimo EÚ*
- *bezpečnejší mimo NATO a*
- *úspešnejší vo svete bez jasných pravidiel a silných inštitúcií.*

Tento rezort pomohol ochrániť slovenský strategický konsenzus v zložitých časoch.

Nebolo to vždy jednoduché, nezaobišlo sa to bez škrabancov, ale v celkovom výsledku je naša zahraničná politika zdravá a naše **zahraničnopolitické ukotvenie pevné**.

O to viac ma udivovali kadejaké úvahy, ktoré sa sporadicky objavovali a ktoré **spochybňovali** naše strategické smerovanie.

A teraz nemyslím na tie, ktoré do nášho priestoru prenikali zvonka v rámci dezinformačných kampaní.

Viac ma udivovali tie, ktoré prichádzali **zvnútra** našej republiky.

Udivovali ma nie preto, že by boli novátorské a inovatívne.

Udivovali ma práve preto, že **ponúkali staré recepty**.

Recepty, ktoré sme si vydiskutovali a odmietli v rokoch deväťdesiatych.

A odmietli sme ich vtedy nie z ľubovôle, ale po dôkladnom premyslení všetkých pre a proti. Odmietli sme ich po vyhodnotení **slovenských strategických záujmov a možností**.

Tak sa nám vykryštalizoval ten povestný **slovenský zahraničnopolitický konsenzus**.

Nebol som rád, keď som videl, že je podkopávaný a spochybňovaný.

Som však rád, že sa mi s kolegami v rezorte podarilo tento zahraničnopolitický konsenzus **obhájiť** a **zachovať** ho pre nasledujúce politické vedenie rezortu.

Je to možno dôležitejšie, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať.

Vchádzame totiž do obdobia, ktoré zrejme nebude o veľa stabilnejšie, ako to predchádzajúce.

Je nesmierne dôležité, aby Slovensko **nestrácalo čas a energiu** neplodnými úvahami. Aby sme nemali roztrasené kolená kvôli strategickej neistote.

Slovensko je silné, lebo pevne stojí na troch pilieroch. **Nepodkopávajme ich!**

Bavme sa o **nuansách**.

Vylepšujme **efektivitu** nášho pôsobenia.

Prinášajme nové **nápady** do EÚ, NATO a globálnych inštitúcií.

Rozvíjajme **priateľstvá** a nevyrábajme si nepriateľov.

Aby aj o ďalších 10 rokov mohol minister zahraničných vecí povedať, že **Slovensko nemá vo svete nepriateľov**.

Moja **tretia výzva** preto znie: **neobjavujte objavené**.

Nerozbite **strategický kompas** Slovenska.

Upevňujte strategické zahraničnopolitické ukotvenie, ktoré Slovensku zabezpečilo – ako som už ráno povedal, že ***Slovensko je najvplyvnejšie, najprosperujúcejšie a najbezpečnejšie v celej svojej doterajšej histórii.***

Dámy a páni,

dovoľte mi na záver ešte raz **pod'akovať**:

- **kolegom**, bez ktorých by som to nedokázal
- **diplomatickému zboru**, s ktorým mi bolo č'ou spolupracovať
- **mimovládne mu sektoru**, ktorý nám nielen pomáhal, ale aj nastavoval potrebné kritické zrkadlo, keď to bolo potrebné.

Ďakujem Vám všetkým za pozornosť.